

1993

Roman Ciešlewicz se narodil 13. ledna roku 1930 ve Lvově, kde v letech 1942-1946 docházel na Umělecko průmyslovou školu. Po válce se s rodiči přestěhoval do Opole, kde rok pracoval v cementárně "Groszowice" jako projektant. V Krakově zpočátku navštěvoval Střední školu vizuálního umění a poté v letech 1949 – 1954 absolvoval Akademii výtvarných umění. Nejprve studoval v ateliéru prof. Zbigniewa Pronaszkovského, Czesława Rzepińskiego a Ludwika Gardowskiego. Poté pod vedením Jery Karolaka čtyři roky studoval kompozici plakátu a studoval v ateliéru Macieje Makarewicze a Jana Szacenbacha. V roce 1954 získal diplom na

Akademii výtvarných umění v Krakově s hlavní specializací zahrnující plakát, typografii, grafiku a fotomontáž.

Kromě studií měla na Ciešlewicze velký vliv i setkání s Mieczysławem Bermanem; byl to on, kdo vnesl do fotomontáže užívání písmen. Knihovna Jagellonské university, na které získal Ciešlewicz přístup k publikacím vzniklým před druhou světovou válkou, byla také velmi důležitá pro jeho rozvoj - s ohledem na limitovaný přístup k informacím o mimopolském umění v prostředí vyprahlé kulturní pouště. Svou důležitou roli sehrála i soukromá sbírka knih o současném umění Mieczysława Bermana, která obsahovala mezi jinými například časopis Bloc a práce Johna Heartfielda a Alexandra Rodčenska.

V roce 1955 se stěhuje do Varšavy, kde nastupuje praxi ve Spojených grafických závodech a následně začíná pracovat pro Centrální půjčovnu filmů (CWF); Národní vydavatelský institut (PIW); Umělecké vydavatelství grafiky (WAG) a také pro Dělnické vydavatelství RSW Prasa. Klíčovou roli v Ciešlewiczově uměleckém vývoji sehrála především jeho práce na poli filmových plakátů pro monopolního polského filmového distributora Centralu Wynajmu filmów. Ta kupodivu nespojovala výtvarníky různými doporučeními a práce na filmových plakátech tak přitahovala přední polské výtvarníky. Důležitou roli sehrály i návrhy operních plakátů, které Ciešlewicz vytvořil pro Varšavskou operu. Současně s Ciešlewiczem pracovala na operních a divadelních plakátech špička polských grafiků dnes řazených do tzv. Polské školy plakátu: Jan Lenica, Jan Młodożeniec, Waldemar Świerzy, Henryk Tomaszewski a Józef Mroczak.

V letech 1959 – 1963 zastával Roman Ciešlewicz práci grafického editora měsíčníku Ty i ja. Ten byl v té době jedním z nejpopulárnějších polských periodik (vycházel nákladem 10 000 kusů který byl velmi rychle rozebrán). Čtenářům atraktivní, novou formou přinášel aktuální společenská témata a jeho vysokou obsahovou kvalitou stejnou měrou doplňovala moderní grafická úprava Ciešlewicze. Když připravoval celkový design časopisu nechal se inspirovat západními časopisy, experimentující s fotomontáží, která se během času stala jeho hlavní technikou.

Roman Cieślewicz s Henrykem Tomaszewskim

Od samých počátků své tvorby se rovněž aktivně zapojoval do výstavnictví. Spolupracoval na přípravě polského pavilónu na Lipském veletrhu (1957) nebo na pavilónu Ce-Te-Be na Mezinárodním veletrhu v Poznani (1963). Do konce 50. let se Cieślewicz stal držitelem mnohých významných ocenění. Za svůj celkový přínos v oblasti plakátové tvorby, obdržel cenu WAG Tadeusze Trepakowského. Zúčastňoval se mnoha tématicky zaměřených plakátových soutěží, ze kterých si často odnášel různá ocenění.

V roce 1963, jenž byl pro Cieślewicze plný změn, dokončil práci na cyklu ilustrací pro knihu Bruna Schulze *Skořicové krámy*. Ta ovšem nebyla přijata polskou literární kritikou a nikdy nedošlo k jejímu vydání. V tom samém roce, na pozvání koncernu *Krupp*, odjíždí do Essenu, kde je ještě téhož roku jmenován vrchním grafikem této společnosti. Avšak, stráví zde pouze jeden měsíc a poté odchází do Itálie na pozvání Eugenia Carmiho. V Janově dokončuje objednávku pro železářny *Italsider*, sestávající z pěti velkých fotomontáží, jakýchsi dekorativních panelů umístěných ve vchodech do továren.

Od září 1963 žije trvale v Paříži.

Zde se seznámil se s Peterem Knappem, fotografem a uměleckým ředitelem časopisu Elle. Ten si u Cieślewicze objednal několik koláží do časopisu a brzy poté byl Knappem angažován na pozici hlavního výtvarníka grafického návrhu časopisu. Mezi léty 1966-1969 pracoval jako umělecký ředitel časopisu Elle.

Tato práce mu pomohla seznámit se s novinářskou prací a dostat se do kontaktu s nejlepšími fotografy v oboru jako byli například R. Traeger, G. Bourdin, D. Bailey a A. Carrara. V roce 1966, spolu s A. Kiefferem, připravoval každý měsíc grafickou úpravu časopisu Vogue. Během těchto prvních let v Paříži potkal mnoho profesionálů, grafiků, fotografů, malířů a získal důležité kontakty. Pracoval na knižních zakázkách pro vydavatele: La Hune; Christian Bourgois (obálky pro ediční řadu 10/18); Julliard; Tchou a Jean-Jacques Pauvert.

Od samého počátku svého pobytu v Paříži se potkával s umělci z okruhu umělecké skupiny "Panic Group". Těmi byli například Roland Topor, Jaques Sterberg, Olivier Olivier a Fernand Arrabal. Tito umělci a literáti rádi dlouhé hodiny diskutovali v kavárně kterou svou neustálou přítomností vydatně sponzorovali, a zhusta s gustem parodovali sebe i okolní realitu. Tato spolupráce vedla v rozmezí let 1970-1971 k vydávání čtvrtletníku Kitsch společně s Christianem Bourgoisem, a později v roce 1976 k prvnímu vydání prvního časopisu Kamikaze – časopisu panických informací. Projekt časopisu Kamikaze byl již plně rozvinutým vydavatelským projektem R. Cieślewicze.

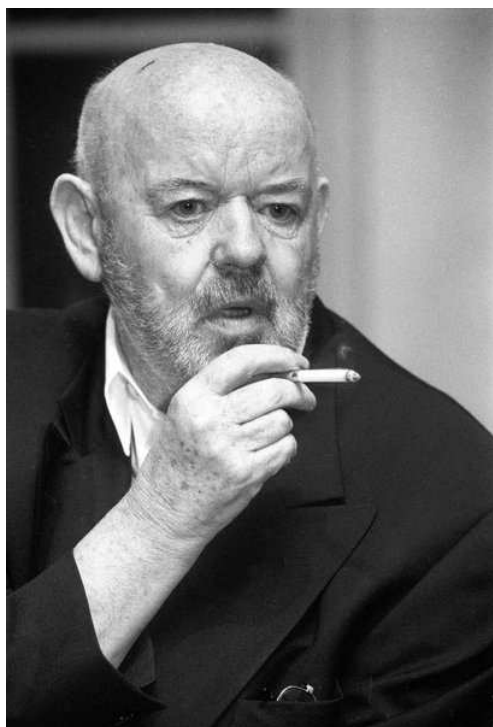

Krom pravidelné práce na pro Elle, rovněž navrhoval v rozmezí let 1967-1969 grafickou úpravu pro periodikum Opus International a od roku 1969 spolupracoval s agenturou pro módu a reklamu v Paříži M.A.F.I.A. kde po dobu čtyř let zastával funkci uměleckého ředitele. Agentura se stala proslulou díky svým nekonvenčním metodám činnosti, tolik odlišných od prací konkurenčních agetur. Zaměstnávala prominentní grafiky (Jean Michel Folona, Michela Quareze a Rolanda Topora).

Od roku 1972 pracuje zcela samostatně a věnuje se výhradně své grafické práci. Od počátku sedmdesátých let pracoval na sérii fotomontáží nazvaných Symetrické postavy, které následně dominovaly jeho uměleckému uvažování po několik let. Za plakát Zoom z tohoto cyklu získal Zlatou medaili na IV. Mezinárodním biennále plakátu ve Varšavě. Ve stejnou dobu spolupracoval s vybranými vydavatelstvími v Polsku i ve Francii, jako třeba s vydavatelstvím Seuil, pro které navrhl sérii koláží Musique en jeu . Pro C.N.A.C se sídlem v Paříži vytvořil jednotný soubor obálek pro umělecké monografie vydané jako C.N.A.C. – archives v letech (1971-1974).

V roce 1975 na zakázku státního vydavatelského institutu, vytvořil 26 fotomontáží jako ilustrace pro knihu Ann Radcliffové Záhady Udolfa . V této práci opustil své symetrické období, když kreslil na barevné reprodukce starých maleb.

Po delší době jež uplynula od ilustrací pro Skořicové krámy, se Ciešlewicz vrátil i k volné ilustraci. Tou prací byla série tisků fotomontáží zahájená v roce 1976 s názvem Změna klimatu. V ní nechal volně plynout svou vlastní interpretaci literárního díla na základě volné asociace. V tomto případě R. Ciešlewicz vytvořil svůj jedinečný pohled na svět. Práce jednotného charakteru, často ironické či s hlubokým filosofickým podtextem, jsou stejně atraktivní pro oko, lákající barvami a vizuálním efektem vycházejícím z neobyčejné kombinace světa zakonzervovaného ve staré malbě se současným obrazem vytvořeným z reklamní a novinové fotografie.

V tu samou dobu navázal spolupráci s Centre National d'Art et de Culture Georges Pompidou v Paříži a když se ředitelem stal Pontus Huntén, tyto vazby ještě zesílili. Ciešlewicz navrhoval pro tuto významnou kulturní instituci plakáty a katalogy pro významné, velké

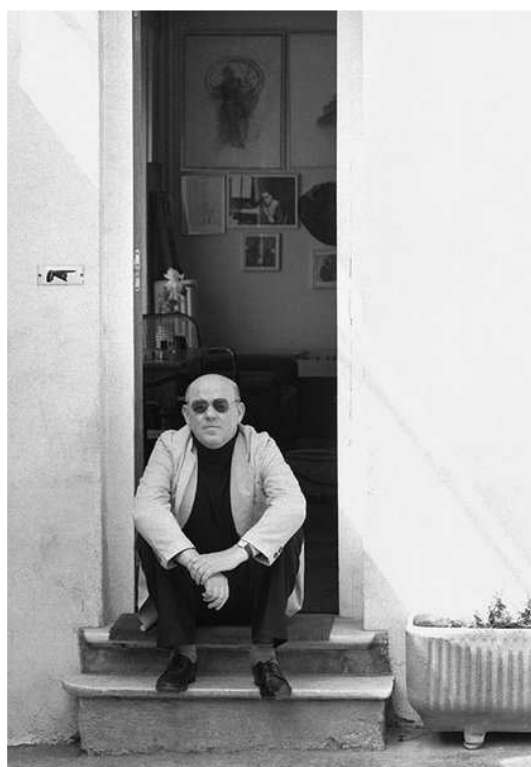

výstavy: *L'espace urbain en URSS 1917-1978*, *Paris – Berlin 1900 – 1933*, *Architecture en Allemagne 1900 – 1933*, *Paris – Moscou 1900 – 1930*, *Paris – Paris 1937 – 1957*, *Les realismes*, *Presences Polonaises*, *Design Francais*. Vytvořil jednotný systém vizuálních zpráv souvisejících s danou výstavou, sestávajících z pozvánky, plakátu, katalogu a stejně tak designu výstavy samotné (např. výstava *L'espace urbain en URSS 1917-1978*, společně s *Jena Louis Cohen*). Tento komplexní přístup byl v tu dobu v Paříži naprosto převratný a získal si uznání na všech stranách.

V 70. letech byl rovněž aktivní coby pedagog. Mezi léty 1974 – 1975 byl vedoucím Studia vizuálních forem na pařížské *Ecole Nationale Supérieure d'Arts Décoratifs (E.N.S.A.D.)* a od roku 1975 až do svého úmrtí byl vedoucím diplomového studia posledního ročníku na *Ecole Supérieure d'Art Graphique (E.S.A.G.)* v Paříži.

R. Ciešlewicz se na začátku osmdesátých let opět začal věnovat práci v reklamě. Vedl dva zvlášť úspěšné projekty. Jedním z nich byla reklamní kampaň pro obuv *Charlese Jourdana*. Nabídka změny reklamní techniky z fotografie na fotomontáž byla přijata a vedla ke vzniku reklamních obrázků kombinujících fragmenty z reprodukcí klasických pláten s fotografiemi Jourdanových produktů. Druhý důležitý projekt sestával z fotomontáží a kompletní grafické úpravy propagačního letáku společnosti *DAYN* ze Saudské Arábie.

V osmdesátých letech pokračoval ve spolupráci s mnoha vadavatelstvími a nakladatelskými domy, pro které vytváří grafické návrhy a i do tohoto prostředí přenáší své zkušenosti získané při práci pro *Centre Pompidou*. Nejdůležitější projekty jsou práce pro vydavatelství *Ketschum* (1982), pařížské vydavatelství *Fernand Hazan* (1983) a *Magic* (série *Magicien – Cahiers Perroquet* (1986 – 1988) a populárně vědecký měsíčník *VST* (1988).

Další publikační projekty které se datují do této doby, byly mnohem osobnější a pramenily z úmyslu vyjádřit sama sebe a komentovat současné dění ve společnosti. Fotomontáže v ilustracích pro knihu *Milujte vaše nepřátele*, vydané v Paříži v Editions du Dialogue oo. Ilustrace pro knihu *Pallotynów* (1982) formálně navazuje na práci na sérii "Změna klimatu", ale téma bylo jasně provázané s poselstvím knihy. V cyklu fotomontáží *Pas de nouvelles – Bonnes nouvelles* z roku (1986), představených na výstavě i formou tematického katalogu, Ciešlewicz použil zcela jiný jazyk. Asketická a strohá forma tohoto cyklu, vytváří silný interpretační efekt a v důsledku posiluje trend kritické Ciešlewiczova hodnocení současné doby. Tato cesta, příklon Ciešlewicze k levicovým myšlenkám, započatá prvním vydáním časopisu *Kamikaze 1* v roce 1976, posléze pokračujíc v následujícím vydání panických informací (*Kamikaze 2 – 1991*, *Kamikaze 3 –* vydaná až posmrtně v roce 1997), vyústila od roku 1991 ve stálou spolupráci s levicovým deníkem *Liberation* a měsíčníky *L'Autre Journal* a *Révolutions*.

V roce 1989, byl osloven Národním shromážděním a Francouzským ministerstvem kultury, aby na budovu Národního shromáždění navrhnul dekoraci připomínající dvoustleté výročí Francouzské revoluce. Dalším venkovním projektem se stal návrh dekorace na budovu pařížské radnice připomínající sté narozeniny Generála Charlese de Gaulle'a.

Od roku 1955 se Roman Ciešlewicz zúčastnil stovek výstav grafiky, plakátů a fotomontáží v Polsku i v zahraničí. Svá díla představil na desítkách mezinárodních soutěžích plakátové tvorby a tvorby užitého umění, na kterých získal mnoho cen a čestných uznání. Následuje výčet těch nejvýznamnějších: *National Exhibiton of Illustrations, Posters and Small Forms, International Poster Biennale in Warsaw, International Book Exhibition in Leipzig, International Exhibition of Posters in Karlovy Vary, Biennale of Industrial Design in Ljubljana, National Poster Biennale in Katowice, Biennale of Applied Graphic Arts in Brno, Poster Biennale in Lahti, Biennale of Graphic Art in Venice, Documenta III in Kassel.*

Od roku 1956 byl členem *Alliance Graphique Internationale* (AGI), a od roku 1984 byl prezidentem francouzské části této asociace. Od roku 1956 byl členem *Unie polských výtvarných umělců* a od roku 1967 byl rovněž členem *The international Centre for the Typographic Arts* (ICTA)

Zemřel v Paříži 21. ledna 1996